

ภาคผนวก ซ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือครู

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ๕
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

จัดทำโดย

พระมหาโยธิน มหาวีโร (มาศสุข)

นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการสอนสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

คำชี้แจง

คู่มือครูเล่มนี้เป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือหน่วยการเรียนรู้เรื่อง หน้าทีชาวพุทธ ในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ตามหลักทางพระพุทธศาสนา จัดทำขึ้นมาครั้งนี้เพื่อให้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่ ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ มีลักษณะเป็นใบงานในการประกอบความรู้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมอันดีงามได้ความรู้มีคุณธรรมจริยธรรมและนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการดำเนินชีวิต

ความรู้พื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และผู้ที่สนใจในการศึกษาหาความรู้สาระสำคัญ ศีลเป็นเบื้องต้นของการเจริญปัญญา เป็นวิธีหนึ่งของการฝึกสมาธิเพื่อนำไปสู่การ เกิดปัญญา ช่วยให้มนุษย์ได้ดำรงชีวิตอันเป็นปกติสุขทั้งกายและใจ

จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ให้นักเรียนรู้และเข้าใจเรื่องศีลตลอดจนความสำคัญของศีลในการบริหารจัดการ และเจริญปัญญา ดังที่กล่าวกันว่าศีลเป็นเบื้องต้น แห่งการบริหารจิตและเจริญปัญญา

๑. อธิบายความหมายของศีล และรู้ถึงศีลที่เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต
๒. มีความรู้ความเข้าใจในเบญจศีลคู่กับเบญจธรรมรวมทั้งอานิสงส์ของการรักษาศีล
๓. เข้าใจเนื้อหาเรื่องศีลภายนอก-ศีลภายใน
๔. มีความรู้เรื่องการอาราธนาศีล
๕. สามารถปฏิบัติการอาราธนาศีลได้
๖. อธิบายความเชื่อมโยงของศีลกับหลักธรรมต่างๆ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อที่จะนำไปใช้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

จัดทำโดย

พระมหาโยธิน มหาวิโร (มาศสุข)

นิสิตปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

คู่มือครู

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถจัดได้อย่างหลากหลาย แต่ทุกแบบมีลักษณะร่วมกัน คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ ๒ - ๖ คน โดยสมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน มีการฝึกฝนการทำงานกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลเป็นรายบุคคล

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพิงซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการ อาทิ

- ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
- ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
- ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
- ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน
- ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น
- ช่วยการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีรูปแบบอย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

๑. คิดและคุยกัน (Think Pairs Share), เพื่อนเรียน (Partners), ผลัดกันพูด (Say and Switch)

ทั้ง ๓ รูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน ทำให้นักเรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้

๒. กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Roundrobin) เป็นรูปแบบการสอนที่จัดกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนมากกว่า ๒ คนขึ้นไป เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน เขียนความคิดเห็นของตน บอกเล่าประสบการณ์ความรู้ หรือสิ่งที่ตนกำลังศึกษาให้เพื่อนคนที่อยู่ถัดไปโดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่ง สมาชิกทุกคนจะใช้เวลาเท่าๆกันหรือใกล้เคียง

๓. คู่ตรวจสอบ (Pairs Check), มุมสนทนา (Comers), ร่วมกันคิด (Numbered Heads together)

เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้ไขโจทย์ปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยสามารถตอบปัญหา หรือแก้ไขโจทย์ได้แล้ว ให้แลกเปลี่ยนกันตรวจสอบคำตอบ โดยการจับคู่ตรวจสอบ หรือจัดมุมสนทนา

๔. การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three Step Interview)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มี ๓ ขั้นตอน โดยครูกำหนดคำถามหรือประเด็นโจทย์ปัญหาให้นักเรียนตอบ มีหลักการดังนี้

- นักเรียนจับคู่กัน คนที่ ๑ เป็นผู้สัมภาษณ์โดยถามคำถามให้คนที่ ๒ เป็นผู้ตอบ
- นักเรียนสลับบทบาทกัน จากผู้ถามเป็นผู้ตอบ และจากผู้ตอบเป็นผู้ถาม
- นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อย ผลัดกันเล่า สิ่งที่ตนรู้จากคู่ของตน ให้กลุ่มทราบ

๕. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournament หรือ TGT), การแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เป็นรูปแบบการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation)
- การจัดทีม (Team)
- การแข่งขัน/การทดสอบ(TGTใช้การแข่งขัน ส่วน STADใช้การทดสอบ)
- การยอมรับความสำเร็จของทีม (Team Recognition)

๖. ปริศนาความรู้ (Jigsaw)

เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกันโดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียน ออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มค้นคว้าคนละหัวข้อย่อย โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษา จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตน เพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง

๗. การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation)

เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อย และเลือกวิธีการแสวงหาคำตอบในเรื่องนั้นๆด้วยตัวเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคน จะรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานให้กลุ่มตนเองทราบ

๘. การเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI)

เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนการสอนแบบรายบุคคลเข้าด้วยกัน เน้นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

๙. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC)

เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีองค์ประกอบน่าสนใจ ได้แก่ การสร้างกลุ่มอ่าน การจัดกลุ่มย่อย กิจกรรมการอ่านพื้นฐาน การหาเพื่อนช่วยตรวจสอบ การทดสอบ การสอนอ่าน การสอนเขียน เป็นต้น

ส่วนประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ๕

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กิจกรรมนี้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. คู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเอกสารที่กล่าวถึงรายละเอียดกับคำชี้แจง ส่วนประกอบการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งที่ครูต้องเตรียม บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน การจัดชั้นเรียนและการประเมินผลนักเรียน การจัดการเรียนการสอน

๒. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยกล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

๒.๑ ชื่อเรื่อง / จำนวนเวลาเรียน

๒.๒ มาตรฐานการเรียนรู้

๒.๓ สารสำคัญ

๒.๔ ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๕ สารการเรียนรู้

๒.๖ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

๒.๖.๑ ขั้นเตรียมเนื้อหา ครูแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนให้นักเรียนทราบ ครูจะนำเสนอบทเรียนโดยการนำ

๒.๖.๒ ขั้นจัดทีม ครูจะจัดกลุ่มนักเรียนโดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิกกลุ่มละ ๕ คนซึ่งคละความสามารถทางการเรียน คือ เรียนเก่ง ๑ คน เรียนปานกลาง ๒ คน และเรียนอ่อน ๑ คน

๒.๖.๓ ขั้นการเรียนรู้ ครูแนะนำวิธีการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม และชี้แจงให้นักเรียนทุกคนเข้าใจเกี่ยวกับการ ต้องทำงานเป็นกลุ่ม โดยยอมรับเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันและต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนเรียนเก่งต้องช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า เน้นให้สมาชิกในกลุ่มมีความ รับผิดชอบไม่แต่เฉพาะต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียน ของเพื่อนทุกคนในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่ม ต้องมีความสามัคคีช่วยกันเรียนรู้ ช่วยกันทำงาน เพราะผลการเรียนของแต่ละคนจะส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม ประธานกลุ่มจะเป็นคนมารับ กิจกรรมจากครู แล้วนำไปร่วมมือกันศึกษาและปฏิบัติตามคำชี้แจงของกิจกรรม

๒.๖.๔ ขั้นตรวจสอบผลงาน เป็นขั้นตอนหลังจากที่นักเรียนเรียนจบ แต่ละบทเรียนแล้ว นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๑,๒ เป็นรายบุคคลโดยไม่มีการช่วยเหลือหรือปรึกษารื้อกัน เมื่อนักเรียนกลุ่มใดทำแบบฝึกทักษะเสร็จเรียบร้อยให้ประธานไปปรับบัตร เฉลยจากครูแล้วตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยแล้วบันทึกคะแนนของแต่ละคนไว้นาคะแนน ของแต่ละบุคคลไปหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนของกลุ่มทุกคนจะได้คะแนนเท่ากันทั้งหมดทั้งกลุ่ม

๒.๖.๕ ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปโดยการอภิปราย ชักถามเกี่ยวกับเนื้อหา ที่เรียนให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะที่ ๑ , ๒ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะได้คะแนน รายบุคคล แล้วนำคะแนนทุกคนในกลุ่มมารวมกันมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม เป็นขั้นที่

ครูผู้สอนคิดคะแนนคิดคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละทีมแล้วจะให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือ และความสำเร็จในทีม

๒.๗ สื่อการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ นี้ได้จัดสื่อการเรียนการสอนไว้ในรูปของสื่อประสม ซึ่งมีสื่อการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

แผนที่	เนื้อหา	สื่อการเรียนการสอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.	การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์)	กิจกรรมกลุ่ม, แบบทดสอบรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.	การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๒ (เว้นจากการรักทรัพย์)	กิจกรรมกลุ่ม, แบบทดสอบรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓.	การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดินาม)	กิจกรรมกลุ่ม, แบบทดสอบรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔.	การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๔ (เว้นจากการพูดเท็จ)	กิจกรรมกลุ่ม, แบบทดสอบรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕.	การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)	กิจกรรมกลุ่ม, แบบทดสอบรายบุคคล

๒.๘ การวัดผลประเมินผล

กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยแบบทดสอบดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันมีลักษณะเป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๐ ข้อใช้ทดสอบ ก่อนเรียน กำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ ๓๐ ข้อ และใช้ทดสอบหลังเรียน เมื่อครูทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง ๕ กิจกรรม กำหนดเวลาในการทำ ๔๐ นาที เช่นเดียวกัน

๒.๘.๒ แบบทดสอบย่อยประจำกิจกรรม แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ได้แก่ แบบทดสอบรายบุคคล ที่ใช้ทดสอบตนเองก่อนเรียนและหลังจากที่นักเรียนเรียนจบเนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยครูจะต้องดำเนินการสอบตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง ถ้า นักเรียนคนใด แบบทดสอบไม่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละเรื่องคือ ร้อยละ ๘๐ ให้ครูดำเนินการสอนซ่อมเสริม นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตามกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละเรื่อง ให้เพื่อนที่ผ่านเกณฑ์ อธิบายเพิ่มเติมแล้วให้ทำแบบฝึกทักษะ ให้นักเรียนศึกษาจากบัตรความรู้โดยครูคอยชี้แนะ เพิ่มเติมเป็นรายบุคคลแล้วให้มาทำแบบฝึกทักษะ

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ในการดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา กิจกรรมนี้ ครูจะต้อง จัดเตรียมสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. ก่อนดำเนินการสอนทุกครั้งครูจะต้องศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด รวมทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้และตรวจสอบ คู่มือการ

เรียนการสอน เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบตาม รายการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีจำนวนเพียงพอ กับจำนวนของนักเรียนที่ปฏิบัติใน แต่ละกิจกรรม

๒. เตรียมห้องเรียนรวมทั้งจัดโต๊ะ – เก้าอี้ ในห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่สะดวกต่อการ เคลื่อนย้ายเพื่อการจัดเป็นกลุ่มเล็กๆได้ง่าย

๓. สื่อการเรียนการสอนบางรายการครูจะต้องเตรียมไว้ก่อน เนื่องจากเป็นสื่อการเรียน การสอนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งเก็บไว้ในกล่องกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ ดังนั้นก่อนที่ครูจะดำเนินการสอนจึง ต้องเตรียมสิ่งเหล่านั้นอย่างน้อย ๑ วัน

บทบาทของครู

ครูควรปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. หากกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่นักเรียนไม่เคยปฏิบัติมา ก่อนครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเป็นอย่างดีก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรม

๒. ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอยู่ ครูจะต้องเดินดูการทำงานของ นักเรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดมีปัญหาในการทำงาน ครูจะต้องให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งปัญหานั้นหมดไป

๓. เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ครูจะต้องเน้น ให้นักเรียนทุกกลุ่มหรือทุกคนเก็บสื่อการเรียนการสอนไว้ที่เดิม เพื่อความสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป

บทบาทของนักเรียน

ครูจะต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาทของนักเรียนดังนี้

๑. อ่านบัตรคำชี้แจง บัตรเนื้อหา และปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนด้วยความตั้งใจ

๒. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วต้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้ง ถ้ามีสิ่ง ใดชำรุดต้องแจ้งให้ครูทราบทันที

๓. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

๔. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรับบัตรเฉลย กิจกรรม จากครูเพื่อตรวจคำตอบกิจกรรมของกลุ่มตนเอง

การจัดชั้นเรียน

ครูจะต้องดำเนินการจัดชั้นเรียนให้เป็นไปตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ในแผนการจัดกิจกรรมแต่ละชั่วโมง โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงใดที่นักเรียนจะต้อง ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคลก็ให้นักเรียนนั่งเรียนตามปกติ และถ้าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใดที่ นักเรียนจะต้องปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มก็จัดโต๊ะ – เก้าอี้ให้ นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มๆละ ๔ - ๕ คน

การประเมินผล

ครูสามารถประเมินผลความรู้และทักษะของนักเรียนได้จากการใช้ เครื่องมือต่อไปนี้

๑. ประเมินผลก่อนเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนจำนวน ๔๐ ข้อ

๒. ประเมินผลระหว่างเรียน ประเมินจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

๒.๑ สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยครูเป็นผู้สังเกตและบันทึกลงในแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒.๒ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน ๔๐ ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน ๔๐ ข้อ โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน

๓. ประเมินผลหลังเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน ๔๐ ข้อ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชาพระพุทธศาสนา	รหัสวิชา ส ๒๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๑	เวลา ๑ ชั่วโมง
(เว้นจากการฆ่าสัตว์)	

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส. ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

๒. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๓. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์ และการบำรุงรักษาวัด และ ปฏิบัติได้
๒. อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้
๓. ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสม
๔. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวันเข้าพรรษา และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม
๕. เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและตระหนักในความสำคัญของพระพุทธศาสนา
๖. เพื่อให้นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างถูกต้อง

๔. เนื้อหาสาระ

ศีลข้อที่ ๑

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนเรียนและครูสนทนาหลักธรรมทำพระพุทธศาสนา

๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าเป็นการทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น เข้าวัดทำบุญรักษาศีล เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์ ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันไปตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน

๕. สมาชิกแต่ละคนรวมกลุ่มเสร็จแล้ว ครูนำใบความรู้ และใบงาน ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งงานรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๖. ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของศีลข้อที่ ๑ พอสังเขป

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์ใช้ความรู้

๗. ให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สิกขาบทข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์) ไปปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิต

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

๖. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์)

๒. แบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายกลุ่ม เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓. เฉลยแบบทดสอบ ทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ	(ประเมินตามสภาพจริง)
ซักถามความรู้เรื่องการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ : ศีลข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์)	นักเรียนทำใบงานที่ ๑	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
นักเรียนทำใบงานที่ ๑	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ		
สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม		

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วมปรับ ผลงานกลุ่ม				รวม ๒๐ คะแนน
	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๔	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๘ - ๒๐	ดีมาก
๑๔ - ๑๗	ดี
๑๐ - ๑๓	พอใช้
ต่ำกว่า ๑๐	ปรับปรุง

๘. บันทึกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระ

.....

.....

.....

.....

(.....)

ตำแหน่ง ครู/.....

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๙.บันทึกหลังแผนการสอน

๑. ผลการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาไธธิน มหาวิโร)

ผู้วิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชาพระพุทธศาสนา	รหัสวิชา ส ๒๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๒	เวลา ๑ ชั่วโมง
(เว้นจากการลักทรัพย์)	

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส. ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

๒. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๓. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้
๒. อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้
๓. ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสม
๔. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวันเข้าพรรษา และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม

๕. เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและตระหนักในสำคัญของพระพุทธศาสนา

๖. เพื่อให้นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างถูกต้อง

๔. เนื้อหาสาระ

ศีลข้อที่ ๒

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนเรียนและครูสนทนาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าเป็นการทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น เข้าวัดทำบุญรักษาศีล เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับจากชุดการเรียนรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการลักทรัพย์ ในชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันไปตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน

๕. สมาชิกแต่ละคนรวมกลุ่มเสร็จแล้ว ครูนำใบความรู้ และใบงาน ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งงานรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๖. ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของศีลข้อที่ ๒ พอสังเขป

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์ใช้ความรู้

๗. ให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สิกขาบท ข้อที่ ๒ (เว้นจากการลักทรัพย์) ไปปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิต

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

๖. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๒ (เว้นจากการลักทรัพย์)

๒. แบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายกลุ่ม เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓. เฉลยแบบทดสอบ ทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ	(ประเมินตามสภาพจริง)
ซักถามความรู้เรื่องการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ : ศีลข้อที่ ๒ (เว้นจากการลักทรัพย์)	นักเรียนทำใบงานที่ ๒	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
นักเรียนทำใบงานที่ ๒	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ		
สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม		

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วมปรับ ผลงานกลุ่ม				รวม ๒๐ คะแนน
	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๔	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๘ - ๒๐	ดีมาก
๑๔ - ๑๗	ดี
๑๐ - ๑๓	พอใช้
ต่ำกว่า ๑๐	ปรับปรุง

๘. บันทึกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระ

.....

.....

.....

.....

(.....)

ตำแหน่ง ครู/.....

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๙.บันทึกหลังแผนการสอน

๑. ผลการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาไธธิน มหาวีโร)

ผู้วิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชาพระพุทธศาสนา	รหัสวิชา ส ๒๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓	เวลา ๑ ชั่วโมง
(เว้นจากการประพาดิณิคม)	

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส. ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

๒. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๓. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้
๒. อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้
๓. ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสม
๔. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวันเข้าพรรษา และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม
๕. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและตระหนักในสำคัญของพระพุทธศาสนา
๖. เพื่อให้นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างถูกต้อง

๔. เนื้อหาสาระ

ศีลข้อที่ ๓

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนเรียนและครูสนทนาหลักธรรมทำพระพุทธศาสนา

๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าเป็นการทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น เข้าวัดทำบุญรักษาศีล เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับจากชุดการเรียนรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี เว้นจากการประพฤติดีกาม ในชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันไปตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน

๕. สมาชิกแต่ละคนรวมกลุ่มเสร็จแล้ว ครูนำใบความรู้ และใบงาน ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งงานรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๖. ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของศีลข้อที่ ๓ พอสังเขป

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์ใช้ความรู้

๗. ให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สิกขาบทข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดีกาม) ไปปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิต

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

๖. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดีกาม)

๒. แบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายกลุ่ม เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓. เฉลยแบบทดสอบ ทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ	(ประเมินตามสภาพจริง)
ซักถามความรู้เรื่องการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ : ศีลข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดีกาม)	นักเรียนทำใบงานที่ ๓	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
นักเรียนทำใบงานที่ ๓	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ		
สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม		

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วมปรับ ผลงานกลุ่ม				รวม ๒๐ คะแนน
	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๔	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๘ - ๒๐	ดีมาก
๑๔ - ๑๗	ดี
๑๐ - ๑๓	พอใช้
ต่ำกว่า ๑๐	ปรับปรุง

๘. บันทึกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระ

.....

.....

.....

.....

(.....)

ตำแหน่ง ครู/.....

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๙.บันทึกหลังแผนการสอน

๑. ผลการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาไธธิน มหาวีโร)

ผู้วิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชาพระพุทธศาสนา	รหัสวิชา ส ๒๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๔	เวลา ๑ ชั่วโมง
(เว้นจากการพูดเท็จ)	

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส. ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

๒. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๓. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้

๒. อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้

๓. ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสม

๔. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวันเข้าพรรษา และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิต

ตามหลักธรรม

๕. เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและตระหนักในสำคัญของพระพุทธศาสนา

๖. เพื่อให้นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างถูกต้อง

๔. เนื้อหาสาระ

ศีลข้อที่ ๔

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนเรียนและครูสนทนาหลักธรรมทำพระพุทธศาสนา

๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าเป็นการทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น เข้าวัดทำบุญรักษาศีล เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับจากชุดการเรียนรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ ในชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันไปตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน

๕. สมาชิกแต่ละคนรวมกลุ่มเสร็จแล้ว ครูนำใบความรู้ และใบงาน ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งงานรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๖. ให้นักเรียนเขียนสรุปแผนผังความคิดของศีลข้อที่ ๔ พอสังเขป

๗. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแผนผังความคิดของแต่ละคนลงสมุดจดบันทึกหลังจากนั้น สมาชิกทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายบุคคล เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๘. เฉลยแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์ใช้ความรู้

๗. ให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สิกขาบท ข้อที่ ๔ (เว้นจากการพูดเท็จ) ไปปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิต

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

๖. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๔ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๔ (เว้นจากการพูดเท็จ)

๒. แบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายกลุ่ม เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓. เฉลยแบบทดสอบ ทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ	(ประเมินตามสภาพจริง)
ซักถามความรู้เรื่องการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ : ศีลข้อที่ ๔ (เว้นจากการพูดเท็จ)	นักเรียนทำใบงานที่ ๔	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
นักเรียนทำใบงานที่ ๔	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ		
สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม		

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วมปรับ ผลงานกลุ่ม				รวม ๒๐ คะแนน
	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๔	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๘ - ๒๐	ดีมาก
๑๔ - ๑๗	ดี
๑๐ - ๑๓	พอใช้
ต่ำกว่า ๑๐	ปรับปรุง

๘. บันทึกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระ

.....

.....

.....

.....

(.....)

ตำแหน่ง ครู/.....

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๙.บันทึกหลังแผนการสอน

๑. ผลการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาไธธิน มหาวีโร)

ผู้วิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
รายวิชาพระพุทธศาสนา	รหัสวิชา ส ๒๑๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕	เวลา ๑ ชั่วโมง
(เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)	

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส. ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

๒. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๓. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้
๒. อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้
๓. ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสม
๔. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวันเข้าพรรษา และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม

๕. เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและตระหนักในสำคัญของพระพุทธศาสนา

๖. เพื่อให้นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างถูกต้อง

๔. เนื้อหาสาระ

ศีลข้อที่ ๕

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระก่อนเรียนและครูสนทนาหลักธรรมทำพระพุทธศาสนา

๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าเป็นการทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น เข้าวัดทำบุญรักษาศีล เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับจากชุดการเรียนรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาศีลข้อที่ ๕ สุราเมรัยมาที่ฐานาเวรมณี เว้นจากการดื่มสุราเมรัย ในชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันไปตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน

๕. สมาชิกแต่ละคนรวมกลุ่มเสร็จแล้ว ครูนำใบความรู้ และใบงาน ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งงานรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๖. ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของศีลข้อที่ ๕ พอสังเขป

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์ใช้ความรู้

๗. ให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สิกขาบทข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย) ไปปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิต

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

๖. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)

๒. แบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ ชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นรายกลุ่ม เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓. เฉลยแบบทดสอบ ทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ	(ประเมินตามสภาพจริง)
ซักถามความรู้เรื่องการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ : ศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)	นักเรียนทำใบงานที่ ๕	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
นักเรียนทำใบงานที่ ๕	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ		
สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม		

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วมปรับ ผลงานกลุ่ม				รวม ๒๐ คะแนน
	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๔	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๓	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๒	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๘ - ๒๐	ดีมาก
๑๔ - ๑๗	ดี
๑๐ - ๑๓	พอใช้
ต่ำกว่า ๑๐	ปรับปรุง

๘. บันทึกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระ

.....

.....

.....

.....

(.....)

ตำแหน่ง ครู/.....

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๙.บันทึกหลังแผนการสอน

๑. ผลการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาไธธิน มหาวิโร)

ผู้วิจัย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ๕
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

จัดทำโดย
 พระมหาโยธิน มหาวีโร (มาศสุข)
 นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการสอนสังคมศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ ในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดหมายถึง “ศีล”	๒.	การรักษาศีล มีมาตั้งแต่เมื่อใด
ก.	บัญญัติอันชอบธรรม	ก.	ต้นพุทธกาล
ข.	กฎหมาย	ข.	หลังพุทธกาล
ค.	พิธีกรรม	ค.	ระหว่างพุทธกาล
ง.	พระราชบัญญัติ	ง.	ก่อนพุทธกาล
๓.	การไม่เบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ ตรงตามหลักศีลข้อไหน	๔.	มนุษย์อยู่สงบสุขไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจาใจ เพราะมีหลักธรรมข้อใด
ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ก.	ทาน
ข.	สุราเมรัยมิชฌปามาทัญฐานา เวรมณี	ข.	ศีล
ค.	มุสาวาทา เวรมณี	ค.	สมาธิ
ง.	อทินนาทานา เวรมณี	ง.	ปัญญา
๕.	คุณธรรมใด เป็นพื้นฐานรองรับกุศลธรรมขั้นสูง	๖.	ศีลข้อที่ ๑ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด
ก.	ทาน	ก.	สัตว์มีชีวิต
ข.	ศีล	ข.	จิตคิดจะฆ่า
ค.	สมาธิ	ค.	มีความพยายาม
ง.	ปัญญา	ง.	สัตว์ตายด้วยพยายาม
๗.	การเบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย ผิดตรงตามหลักศีลข้อไหน	๘.	ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำว่า “ศีล”
ก.	อทินนาทานา เวรมณี	ก.	ความสำรวม
ข.	สุราเมรัยมิชฌปามาทัญฐานา เวรมณี	ข.	ความสงบ
ค.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ค.	เจตนางดเว้น
ง.	มุสาวาทา เวรมณี	ง.	ความไม่ล่วงละเมิด
๙.	คนมีศีลครบถ้วนบริบูรณ์มีลักษณะเช่นไร	๑๐.	การรักษาศีล จัดเข้าในศาสนพิธีประเภทใด
ก.	ประมาท	ก.	ทานพิธี
ข.	สติ สัมปชัญญะ	ข.	กุศลพิธี
ค.	ขันติ โสรัจจะ	ค.	บุญพิธี
ง.	hiri โอตตปปะ	ง.	ปกิณกะ
๑๑.	การขาดสรณคมน์ข้อใด ไม่มีโทษ	๑๒.	วิธีถึงสรณคมน์ที่มั่นคงที่สุด ตรงกับข้อใด
ก.	ตาย	ก.	สมทาน
ข.	ไปนับถือศาสดาอื่น	ข.	ทုံมเทความเลื่อมใส
ค.	ทำร้ายพระศาสดา	ค.	มอบตัวเป็นสาวก
ง.	ไม่มีข้อถูก	ง.	ปฏิบัติหน้าที่พุทธบริษัท
๑๓.	ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ย่อมไม่ไปเกิดในชาติใด	๑๔.	ข้อใด เป็นสรณะสูงสุดของพุทธบริษัท
ก.	พรหม	ก.	สิ่งศักดิ์สิทธิ์
ข.	มนุษย์	ข.	พระภูมิเจ้าที่
ค.	อบายภูมิ	ค.	พระพรหม
ง.	สวรรค์	ง.	พระรัตนตรัย

๑๕.	คำว่า พุทธิ สรรณิ คจฺฉามิ พระพุทธเจ้าตรัสเน้นเรื่องใด	๑๖.	สิกขาบทที่ ๒ แห่งศีล มีคำกล่าวว่อย่างไร
ก.	การบรรพชาอุปสมบท	ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี
ข.	การรักษาอุโบสถศีล	ข.	อทินนาทานา เวรมณี
ค.	การถึงสรณคมน์	ค.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี
ง.	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	ง.	มุสาวาทา เวรมณี
๑๗.	คำว่า “ทรัพย์” ในศีลข้อที่ ๒ หมายถึงทรัพย์ชนิดใด	๑๘.	พระองค์ทรงบัญญัติศีลข้อที่ ๒ เพื่อพระประสงค์ใด
ก.	ทรัพย์ที่อยู่ในบ้าน	ก.	เพื่อไม่ให้เบียดเบียนกัน
ข.	ทรัพย์ที่อยู่ในป่า	ข.	เพื่อให้เป็นคนซื่อสัตย์
ค.	ทรัพย์ที่ทำตกหาย	ค.	เพื่อให้เลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	เพื่อป้องกันความแตกร้าง
๑๙.	คนชอบขโมยของตอนกลางคืน ควรแก้ด้วยคุณธรรมข้อใด	๒๐.	สร้างเรื่องให้คนอื่นเข้าใจผิด ชื่อว่าล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อใด
ก.	มีความพยายามชอบ	ก.	ปาณาติบาต
ข.	มีความเห็นชอบ	ข.	มุสาวาท
ค.	มีชอบอาชีพ	ค.	อพรหมจรรย์
ง.	มีการงานชอบ	ง.	วิกาลโภชนา
๒๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๔	๒๒.	การพูดุญแหยให้คนอื่นแตกกัน จัดเป็นวิจฺจุจฺริตใด
ก.	มุสาวาทา เวรมณี	ก.	พูดเท็จ
ข.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ข.	พูดคำหยาบ
ค.	อทินนาทานา เวรมณี	ค.	พูดส่อเสียด
ง.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี	ง.	พูดเพ้อเจ้อ
๒๓.	การพูดโกหกเพื่อให้คนอื่นสบายใจ ผิดศีลเพราะเหตุใด	๒๔.	ในนิทานอีสป โคนันทวิสาลไม่ยอมลากเกวียนเพราะคำพูดใด
ก.	เพราะเรื่องที่พูดไม่เป็นเรื่องจริง	ก.	คำเท็จ
ข.	เพราะผู้ฟังไม่เข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง	ข.	คำหยาบ
ค.	เพราะคิดว่าจะพูดให้คลาดเคลื่อน	ค.	คำส่อเสียด
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	คำเพ้อเจ้อ
๒๕.	ศีลข้อมุสาวาท ควรประพฤติกู้กับกัลยาณธรรมข้อใด	๒๖.	มุสาวาท แสดงออกได้ทางใด
ก.	เมตตา กรุณา	ก.	ทางกาย
ข.	สํารวมในกาย	ข.	ทางวาจา
ค.	สํมาอาชีวะ	ค.	ทางใจ
ง.	ความมีสัจย์	ง.	ทางกาย วาจา
๒๗.	การกล่าววาจาที่ไพเราะมีประโยชน์ ตรงกับศีล ๕ ข้อใด	๒๘.	ข้าราชการถวายสัตย์แล้ว ภายหลังไม่ปฏิบัติตามเรียกว่าอะไร
ก.	ข้อ ๑	ก.	ผิดสัญญา
ข.	ข้อ ๒	ข.	เสียสัตย์
ค.	ข้อ ๔	ค.	คืนคำ
ง.	ข้อ ๕	ง.	หลอกลวง

๒๙.	ให้การเห็นในชั้นศาล ชื่อว่าประพจน์ผิดลักษณะใด	๓๐.	พูดประชดให้คนอื่นเจ็บใจ ตรงกับข้อใด
ก.	พูดปด	ก.	ทำเลศ
ข.	พูดคำหยาบ	ข.	สับปลับ
ค.	พูดเพ้อเจ้อ	ค.	เสียดแทง
ง.	พูดส่อเสียด	ง.	เพ้อเจ้อ
๓๑.	เครื่องเดิมต้องห้ามในข้อที่ ๕ ตรงกับข้อใด	๓๒.	การเสพสิ่งเสพติด ถือว่าผิดศีล เพราะสาเหตุใด
ก.	กาแฟ	ก.	เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์
ข.	น้ำชา	ข.	ให้ผู้เสพมีโอกาสถึงตายได้
ค.	เมรีย	ค.	เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
ง.	น้ำอัดลม	ง.	รัฐบาลห้ามและปราบปราม
๓๓.	การรักษาศีลข้อที่ ๕ มุ่งเน้นประโยชน์เรื่องใด	๓๔.	ข้อใดเป็นความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับการรักษาศีล
ก.	ความสามัคคี	ก.	ได้พักการทำงาน
ข.	ความสัตย์	ข.	ได้ชำระจิตใจ
ค.	ความไม่ประมาท	ค.	ได้ทำบุญกุศล
ง.	ความมีน้ำใจ	ง.	ได้ชำระบาป
๓๕.	เบญจศีล มีกี่สิกขาบท	๓๖.	ผู้รักษาศีล พึงปฏิบัติตนอย่างไร
ก.	๕ สิกขาบท	ก.	นั่งสมาธิ
ข.	๘ สิกขาบท	ข.	ฟังเทศนา
ค.	๑๐ สิกขาบท	ค.	สวดพุทธมนต์
ง.	๓๑๑ สิกขาบท	ง.	ถูกทุกข้อ
๓๗.	ใครเป็นผู้ประกาศคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ	๓๘.	การล่องศีล เกิดขึ้นได้ทางทวารใด
ก.	นิครนถ์	ก.	กาย
ข.	อาชีวก	ข.	วาจา
ค.	ปริพาชก	ค.	กายกับวาจา
ง.	พระสงฆ์	ง.	กายกับใจ
๓๙.	ศีล แปลตามรูปศัพท์ว่า ปกติ หมายถึงปกติอะไร	๔๐.	ผู้ปรารถนาจำบำเพ็ญคุณธรรมทางใจ ควรเริ่มต้นที่อะไร
ก.	กายกับใจ	ก.	แผ่เมตตา
ข.	กายกับวาจา	ข.	สวดมนต์
ค.	วาจากับใจ	ค.	นั่งสมาธิ
ง.	กาย วาจา ใจ	ง.	ถือศีล

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ ในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ก	๒๑	ก
๒	ง	๒๒	ค
๓	ก	๒๓	ง
๔	ข	๒๔	ข
๕	ข	๒๕	ง
๖	ง	๒๖	ง
๗	ค	๒๗	ค
๘	ก	๒๘	ข
๙	ง	๒๙	ก
๑๐	ข	๓๐	ค
๑๑	ก	๓๑	ค
๑๒	ง	๓๒	ค
๑๓	ค	๓๓	ข
๑๔	ง	๓๔	ก
๑๕	ค	๓๕	ก
๑๖	ข	๓๖	ง
๑๗	ง	๓๗	ง
๑๘	ค	๓๘	ค
๑๙	ง	๓๙	ข
๒๐	ข	๔๐	ง

ศิลป์ข้อที่ ๑

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี : งดเว้นจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป

ตามปกติมนุษย์เราไม่ฆ่ากัน ต่างจากพวกสัตว์ เช่น เสือ สิงโต เวลาหิวก็ไล่ล่าสัตว์อื่นกิน
ทันที ศิลป์ข้อ ๑ จึงแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคนกับสัตว์ได้อย่างชัดเจน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๑

ปาณาติปาตา/การฆ่าสัตว์และผลกระทบแห่งการฆ่าสัตว์

" ปาณาติปาตา หมายถึง การฆ่าสัตว์ ที่กระทำการด้วยการมีเจตนาเป็นสำคัญ "

ประเภทของปาณาติปาตา

๑. สาทตสิกประโยค หมายถึง การลงมือฆ่าด้วยตนเอง ทั้งการลงมือฆ่าด้วยกายหรือใช้วัตถุทุบตี
๒. อาณัตตสิกประโยค หมายถึง การจ้างวานให้ผู้อื่นลงมือฆ่า ทั้งการสั่งด้วยวาจาหรือสัญลักษณ์
๓. นิสสัคคียประโยค หมายถึง การลงมือฆ่าด้วยการขัดหรือส่งวัตถุจากที่ไกลเพื่อสังหารอันได้แก่ ธนู หอก ระเบิด และปืน เป็นต้นทั้งการลงมือฆ่าด้วยตนเองหรือจ้างวานผู้อื่นให้กระทำ
๔. ถาวรประโยคหมายถึง การลงมือฆ่าด้วยกบดัก อันได้แก่ หลุมพราง กับดักระเบิด และยาพิษ เป็นต้น อันเป็นความพยายาม และมีการวางแผนไว้วางหน้า
๕. วิชขามยประโยคหมายถึง การลงมือฆ่าด้วยการร้ายเวทย์อันเป็นไสยศาสตร์มนต์ดำ
๖. อิทธิมยประโยคหมายถึง การลงมือฆ่าด้วยฤทธิ์เดชอันเกิดแต่ผลแห่งกรรม

การกระทำเพื่อให้ลูกแก่ปาณาติปาตาประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ คือ

๑. ปาณ หมายถึง สัตว์หรือสิ่งมีชีวิตที่คิดจะฆ่ามันยังมีชีวิต ยังมีลมหายใจรวมถึงสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในครรภ์ รอเกิดออกมาเติบโต
๒. ปาณสญญิตา หมายถึง คนที่คิดจะฆ่ามันรับรู้ว่ามีชีวิต
๓. วรจิตตัง หมายถึง ผู้ที่ฆ่าสัตว์นั้นเป็นผู้มีเจตนาประสงค์จะทำให้ตาย แต่หากไม่มีเจตนาไม่ถือว่าเป็น วรจิตตัง
๔. อุปักโกโม หมายถึง ผู้ที่คิดจะฆ่ามีความพยายามที่คิดจะฆ่าทั้งการพยายามฆ่าด้วยตนเองหรือวานให้ผู้อื่นกระทำ
๕. เตน มรณัง หมายถึง สัตว์นั้นตายด้วยการถูกลงมือฆ่า

องค์แห่งการลูซึ่งปาณาติปาตาหากครบทั้ง ๕ องค์ แล้วถือว่าได้ลูซึ่งปาณาติปาตาแล้ว แต่หากขาดองค์ใดองค์หนึ่งย่อมไม่เป็นการลูซึ่งปาณาติปาตา

น้ำหนักบาปแห่งปาณาติปาตา

๑. ขนาดสัตว์ และอายุ : หากเป็นสัตว์ใหญ่ย่อมได้รับบาปมากหากเป็นสัตว์ที่มีอายุน้อย ย่อมได้รับบาปมาก
๒. คุณของสัตว์ที่ได้กระทำไว้ : หากเป็นสัตว์ที่ทำคุณทำบุญกุศลไว้มาก ย่อมบาปมาก
๓. ความพยายามในการฆ่า : หากมุ่งมั่นพยายามมาก ย่อมบาปมากแต่ตรงกันข้าม หากไม่มีความพยายาม ย่อมได้รับบาปน้อย
๔. เจตนาในการฆ่า : หากประสงค์หรือตั้งใจฆ่า ย่อมบาปมากแต่ตรงกันข้าม หากไม่มีประสงค์หรือเจตนา ย่อมได้รับบาปน้อย

ผลกระทบแห่งปาณาติปาตา

๑. อายุสั้นมักถูกฆ่าหรือได้รับอุบัติเหตุ
๒. มักพิการ อวัยวะไม่ครบ
๓. มักถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง ถูกทำร้าย
๔. ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยบ่อย
๕. เป็นคนขลาด
๖. ผู้อื่นหวาดกลัว
๗. ไม่มีคนคบ

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องศีลข้อที่ ๑

[illegible]

กิจกรรม/ใบงานที่ ๑

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดหมายถึง “ศีล” ก. บุญดีอันชอบธรรม ข. กฎหมาย ค. พิธีกรรม ง. พระราชบัญญัติ	๒. การรักษาศีล มีมาตั้งแต่เมื่อใด ก. ต้นพุทธกาล ข. หลังพุทธกาล ค. ระหว่างพุทธกาล ง. ก่อนพุทธกาล
๓. การไม่เบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ ตรงตามหลักศีลข้อไหน ก. ปาณาติปาตา เวรมณี ข. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี ค. มุสาวาทา เวรมณี ง. อทินนาทานา เวรมณี	๔. มนุษย์อยู่สงบสุขไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจา ใจ เพราะมีหลักธรรมข้อใด ก. ทาน ข. ศีล ค. สมาธิ ง. ปัญญา
๕. การรักษาศีล มีมาตั้งแต่เมื่อใด ก. ต้นพุทธกาล ข. หลังพุทธกาล ค. ระหว่างพุทธกาล ง. ก่อนพุทธกาล	๖. ศีลข้อที่ ๑ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด ก. สัตว์มีชีวิต ข. จิตคิดจะฆ่า ค. มีความพยายาม ง. สัตว์ตายด้วยพยายาม
๗. การเบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย ผิดตรงตามหลักศีลข้อไหน ก. อทินนาทานา เวรมณี ข. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี ค. ปาณาติปาตา เวรมณี ง. มุสาวาทา เวรมณี	๘. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำว่า “ศีล” ก. ความสำรวม ข. ความสงบ ค. เจตนางดเว้น ง. ความไม่ล่วงละเมิด
๙. คนมีศีลครบถ้วนบริบูรณ์มีลักษณะเช่นไร ก. ประมาท ข. สติ สัมปชัญญะ ค. ขันติ โสรัจจะ ง. หิริ โอตตัปปะ	๑๐. การรักษาศีล จัดเข้าในศาสนพิธีประเภทใด ก. ทานพิธี ข. กุศลพิธี ค. บุญพิธี ง. ปกิณกะ

เฉลย

กิจกรรม/ใบงานที่ ๑

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๑ (เว้นจากการฆ่าสัตว์)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดหมายถึง “ศีล”	๒.	การรักษาศีล มีมาตั้งแต่เมื่อใด
ก.	บัญญัติอันชอบธรรม	ก.	ต้นพุทธกาล
ข.	กฎหมาย	ข.	หลังพุทธกาล
ค.	พิธีกรรม	ค.	ระหว่างพุทธกาล
ง.	พระราชบัญญัติ	ง.	ก่อนพุทธกาล
๓.	การไม่เบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ ตรงตามหลักศีลข้อไหน	๔.	มนุษย์อยู่สงบสุขไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจา ใจ เพราะมีหลักธรรมข้อใด
ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ก.	ทาน
ข.	สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี	ข.	ศีล
ค.	มุสาวาทา เวรมณี	ค.	สมาธิ
ง.	อทินนาทานา เวรมณี	ง.	ปัญญา
๕.	ข้อใดเป็นความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับการรักษาศีล	๖.	ศีลข้อที่ ๑ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด
ก.	ได้พักการทำงาน	ก.	สัตว์มีชีวิต
ข.	ได้ชำระจิตใจ	ข.	จิตคิดจะฆ่า
ค.	ได้ทำบุญกุศล	ค.	มีความพยายาม
ง.	ได้ชำระบาป	ง.	สัตว์ตายด้วยพยายาม
๗.	การเบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย ผิดตรงตามหลักศีลข้อไหน	๘.	ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำว่า “ศีล”
ก.	อทินนาทานา เวรมณี	ก.	ความสำรวม
ข.	สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี	ข.	ความสงบ
ค.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ค.	เจตนางดเว้น
ง.	มุสาวาทา เวรมณี	ง.	ความไม่ล่วงละเมิด
๙.	คนมีศีลครบถ้วนบริบูรณ์มีลักษณะเช่นไร	๑๐.	การรักษาศีล จัดเข้าในศาสนพิธีประเภทใด
ก.	ประมาท	ก.	ทานพิธี
ข.	สติ สัมปชัญญะ	ข.	กุศลพิธี
ค.	ขันติ โสรัจจะ	ค.	บุญพิธี
ง.	hiri โอตตปปะ	ง.	ปกิณกะ

ศีลข้อที่ ๒

๒. อทินนาทานา เวรมณี : งดเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้

ธรรมชาติของมนุษย์จะไม่ลักขโมยทรัพย์สินของใครเพราะมนุษย์มีความรู้เรื่อง กรรมสิทธิ์ ว่าเป็นของเขา นี่ของเรา แต่สัตว์ไม่รู้ เช่นเวลาสุนัขเห็นแมวกินปลาอยู่ ถ้าอยากได้มันจะเข้าไปแย่งเลย ดังนั้นถ้าใครลักขโมย จีปลักทรัพย์สินของคนอื่น ก็แสดงว่าขณะนั้นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขา สูญเสียไปแล้ว

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๒

อทินนาทานา เวรมณี เจตนางตเว่นจากการลักทรัพย์

ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อป้องกันการทำลายกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินสมบัติของกันและกัน โดยหวังจะให้เลี้ยงชีพในทางที่ชอบ เว้นจากการเบียดเบียนกันและกัน การประพฤติดังเช่นนี้ ได้ชื่อว่าประพฤติดุสิตธรรม เป็นบาปข้อนี้หมายถึง การเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ คือ ถือเอาด้วยอาการเป็นโจร สิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ กำหนดดังนี้

ก. สิ่งของที่มีเจ้าของ ทั้งที่เป็นวิญญานกทรัพย์ และอวิญญานกทรัพย์ อันเจ้าของไม่ได้ยกให้เป็นสิทธิ์ขาด

ข. สิ่งของที่ไม่ใช่ของใคร แต่มีผู้รักษาหวงแหน ได้แก่ สิ่งของที่เขาอุทิศบูชาบูชาขึ้นยัตถุในศาสนานั้นๆ

ค. สิ่งของที่เป็นของในหมู่อันไม่พึงแบ่งกัน ได้แก่ ของสงฆ์ และของมหาชนในสโมสรสถานนั้นๆ เมื่อเพ่งถึงความประพฤติชอบธรรม ในทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่นเป็นสำคัญ พึงทราบในสิกขาบทนี้ ท่านห้าม ๓ ประการ คือ

๑. โจรกรรม ประพฤติเป็นโจร ๒. ความเลี้ยงชีพอนุโลมโจรกรรม ๓. กิริยาเป็นนายโจรกรรม

การกระทำในข้อ ๑ ศีลขาด ในข้อ ๒ และข้อ ๓ พึงตัดสินด้วยเจตนา ถ้ามุ่งทำลายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ศีลขาด ถ้าไม่เจตนา ศีลต่างพร้อย

โจรกรรม

การถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ผู้ให้ด้วยการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง จัดเป็นโจรกรรม ในทางศีลธรรม ท่านรวมไว้ ๑๔ วิธีด้วยกัน ดังนี้

๑. ลัก ได้แก่ การขโมยทรัพย์ของคนอื่นที่เจ้าของเขาไม่เห็น มีชื่อเรียกต่างกัน ดังนี้

ก. ขโมย ในเวลาเฝ้ายามเห็นเขาดากผ้าไว้ ไม่ให้เจ้าของรู้ หยิบเอาของเขาไป

ข. ย่องเบา เวลาส่งคน แอบเข้าไปในบ้าน หยิบฉวยเอาของต่างๆ ไป

ค. ตัดช่อง งดหรือเจาะประตูหน้าต่างที่ปิดช่องอยู่ แล้วหยิบเอาของเขาไป

๒. ฉก ได้แก่ การถือเอาของในเวลาเจ้าของเผลอ มีชื่อเรียกต่างกันตามอาการ ดังนี้

ก. วังราว คนถือเอาของมากำลังเผลอ เข้าแย่งแล้ววิ่งหนีไป

ข. ตีชิง ตีเจ้าของทรัพย์ให้เจ็บตัว แล้วถือเอาของเขาไป

๓. กรรโชก แสดงอำนาจ หรือใช้อาวุธให้เขากลัวแล้วให้ของ เรียกว่า ชู หรือจี

๔. ปล้น ได้แก่ รวมพวกกันหลายคน มีศาสตราวุธเก็บเอาของผู้อื่นด้วยอำนาจ

๕. ตู คือ อ้างกรรมสิทธิ์ ยืนยันเอาของคนอื่นมาเป็นของตน

๖. ฉ้อ ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาทรัพย์ของผู้อื่น เช่น รับของแล้วโกงเสีย อ้างว่าเป็นของของตน

๗. หลอก ได้แก่ กิริยาที่พูดปด เพื่อถือเอาของของผู้อื่น

๘. ลวง ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาของผู้อื่น ด้วยแสดงของอย่างใดอย่างหนึ่งให้เข้าใจผิด เช่น ใช้เครื่องชั่งเครื่องตวงโก่ง

๙. ปลอม ได้แก่ กิริยาที่ทำของปลอมให้คนอื่นเห็นว่าเป็นของแท้ แล้วแลกเปลี่ยนเอาทรัพย์ไป

๑๐. ตระบัด ได้แก่ กิริยาที่ยืมของคนอื่นไปใช้แล้วเอาเสีย เช่น ยืมของแล้วไม่ส่งคืน กู้เงินเขาแล้วเบี้ยวไม่ส่งดอก

๑๑. เบียดบัง ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาเศษ เช่น ท่านใช้ให้ไปเก็บเงินค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ได้มากแต่ให้ท่านน้อย

๑๒. ลักลอบ ได้แก่ กิริยาที่ลักลอบเอาของที่ต้องห้ามหลบหนีภาษี เช่น สินค้าเถื่อน เป็นต้น

๑๓. สับเปลี่ยน ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาสิ่งของของตน ที่เลวเข้าไว้แทน แล้วเอาสิ่งของที่ดีของผู้อื่น

๑๔. ยักยอก ได้แก่ กิริยาที่ยักยอกทรัพย์ของตนที่จะต้องถูกยึดเอาไว้เสียที่อื่น

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างการโจรกรรมที่ผิดในทางศีลธรรมทั้ง ๑๔ วิธีมาดู

๑.ลัก - - - -	๒.ฉก - - - -
๓.กรรโชก - - -	๔.ปล้น - - -
๕.ตุ๋น - - -	๖.ฉ้อ - - -
๗.หลอก - - -	๘.ลวง - - -
๙.ปลอม - - -	๑๐.ตระบัด - - -
๑๑.เบียดบัง - - -	๑๒.ลักลอบ - - -
๑๓.สับเปลี่ยน - - -	๑๔.ยักยอก - - -

กิจกรรม/ใบงานที่ ๒

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๒ (เว้นจากการลักทรัพย์)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	สิกขาบทที่ ๒ แห่งศีล มีคำกล่าวอย่างไร	๒.	เจตนาล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๒ ตรงกับข้อใด
ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ก.	ทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป
ข.	อทินนาทานา เวรมณี	ข.	ถือเอาทรัพย์ที่เขาไม่ได้ให้
ค.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี	ค.	ละเมิดคู่ครองคนอื่น
ง.	มุสาวาทา เวรมณี	ง.	พูดให้ผู้อื่นเสียประโยชน์
๓.	คำว่า “ทรัพย์” ในศีลข้อที่ ๒ หมายถึงทรัพย์ชนิดใด	๔.	พระองค์ทรงบัญญัติศีลข้อที่ ๒ เพื่อพระประสงค์ใด
ก.	ทรัพย์ที่อยู่ในบ้าน	ก.	เพื่อไม่ให้เบียดเบียนกัน
ข.	ทรัพย์ที่อยู่ในป่า	ข.	เพื่อให้เป็นคนซื่อสัตย์
ค.	ทรัพย์ที่ทำตกหาย	ค.	เพื่อให้เลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	เพื่อป้องกันความแตกร้าง
๕.	คนชอบขโมยของตอนกลางคืน ควรแก้ด้วยคุณธรรมข้อใด	๖.	ศีลข้อที่ ๒ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด
ก.	มีความพยายามชอบ	ก.	ของส่วนตัว
ข.	มีความเห็นชอบ	ข.	จิตคิดจะลักขโมย
ค.	มีชอบอาชีพ	ค.	มีความพยายามลักขโมย
ง.	มีการงานชอบ	ง.	ลักขโมยด้วยพยายาม
๗.	ข้อใด จัดเป็นโจรกรรมที่เรียกว่า “ลักลอบ”	๘.	การหลอกลวงเรียกเก็บเงินในทางมิชอบตรงกับสิกขาบทข้อไหน
ก.	กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและสหกรณ์	ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี
ข.	แอบนำสินค้าเถื่อนเข้าประเทศ	ข.	อทินนาทานา เวรมณี
ค.	อ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดิน	ค.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี
ง.	เจตนาขโมยทรัพย์ผู้อื่น	ง.	มุสาวาทา เวรมณี
๙.	ตัวอย่างในข้อใด จัดเป็นโจรกรรมที่เรียกว่า “ฉก”	๑๐.	การหลอกลวงเรียกเก็บเงินในทางมิชอบตรงกับข้อใด
ก.	วิ่งราวโทรศัพท์มือถือ	ก.	โจรกรรม
ข.	เก็บส่วยวินมอเตอร์ไซด์	ข.	อนุโลมโจรกรรม
ค.	ยักยอกเงินกองทุนหมู่บ้าน	ค.	ฉวยโจรกรรม
ง.	ทำสินค้าปลอมจำหน่ายประชาชน	ง.	ถูกทุกข้อ

เฉลย

กิจกรรม/ใบงานที่ ๒

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๒ (เว้นจากการลักทรัพย์)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	สิกขาบทที่ ๒ แห่งศีล มีคำกล่าวว่อย่างไร	๒.	เจตนาล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๒ ตรงกับข้อใด
ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ก.	ทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป
ข.	อทินนาทานา เวรมณี	ข.	ถือเอาทรัพย์ที่เขาไม่ได้ให้
ค.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี	ค.	ละเมิดคู่ครองคนอื่น
ง.	มุสาวาทา เวรมณี	ง.	พูดให้ผู้อื่นเสียประโยชน์
๓.	คำว่า “ทรัพย์” ในศีลข้อที่ ๒ หมายถึงทรัพย์ชนิดใด	๔.	พระองค์ทรงบัญญัติศีลข้อที่ ๒ เพื่อพระประสงค์ใด
ก.	ทรัพย์ที่อยู่ในบ้าน	ก.	เพื่อไม่ให้เบียดเบียนกัน
ข.	ทรัพย์ที่อยู่ในป่า	ข.	เพื่อให้เป็นคนซื่อสัตย์
ค.	ทรัพย์ที่ทำตกหาย	ค.	เพื่อให้เลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	เพื่อป้องกันความแตกร้าง
๕.	คนชอบขโมยของตอนกลางคืน ควรแก้ด้วยคุณธรรมข้อใด	๖.	ศีลข้อที่ ๒ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด
ก.	มีความพยายามชอบ	ก.	ของส่วนตัว
ข.	มีความเห็นชอบ	ข.	จิตคิดจะลักขโมย
ค.	มีชอบอาชีพ	ค.	มีความพยายามลักขโมย
ง.	มีการงานชอบ	ง.	ลักขโมยด้วยความพยายาม
๗.	ข้อใด จัดเป็นโจรกรรมที่เรียกว่า “ลักลอบ”	๘.	การหลอกลวงเรียกเก็บเงินในทางมิชอบตรงกับสิกขาบทข้อไหน
ก.	กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและหลบหนี	ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี
ข.	แอบนำสินค้าเถื่อนเขาประเทศ	ข.	อทินนาทานา เวรมณี
ค.	อ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดิน	ค.	กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี
ง.	เจตนาชักยอกทรัพย์ผู้อื่น	ง.	มุสาวาทา เวรมณี
๙.	ตัวอย่างในข้อใด จัดเป็นโจรกรรมที่เรียกว่า “ฉก”	๑๐.	การหลอกลวงเรียกเก็บเงินในทางมิชอบตรงกับข้อใด
ก.	วิ่งราวโทรศัพท์มือถือ	ก.	โจรกรรม
ข.	เก็บส่วยวินมอเตอร์ไซด์	ข.	อนุโลมโจรกรรม
ค.	ชักยอกเงินกองทุนหมู่บ้าน	ค.	ฉวยโจรกรรม
ง.	ทำสินค้าปลอมจำหน่ายประชาชน	ง.	ถูกทุกข้อ

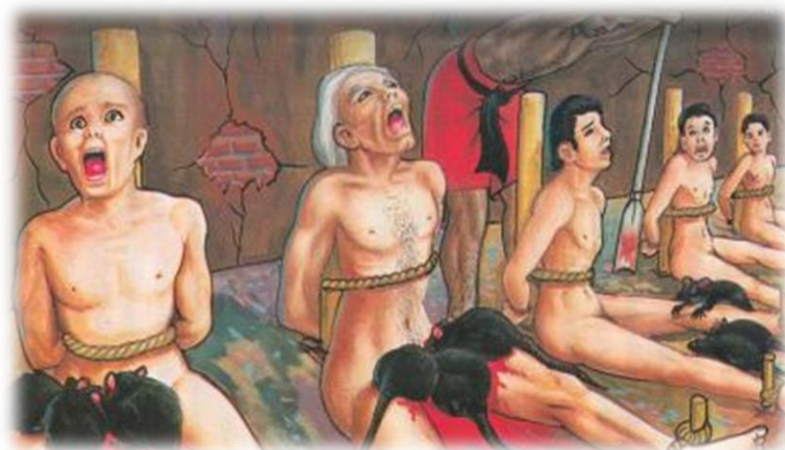
ศิลป์ข้อที่ ๓

๓. กาเมสุ มิฉฉาจารา เวรณณิ : งตเว้นจากการประพฤติพิตในกาม

ปกติมนุษย์รู้จักควบคุมความต้องการของตัวเอง รู้ว่าอะไรควรไม่ควร ต่างจากสัตว์ เช่น สุนัขเมื่อถึงคราวฮอโมนเพศทำงาน มันจะกัดแย่งตัวเมีย แต่มนุษย์ปกติจะไม่เป็นเช่นนั้น

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๓

องค์ของศีล-จะต้องมีเจตนา จึงจะล่วงศีลข้อนั้นๆ ถ้าไม่มีเจตนาที่จะล่วงโดยศีลข้อนั้นๆ แม้จะฆ่าสัตว์ไปแล้ว ลักของเขามาได้แล้ว พุดเท็จไปแล้ว ตีมน้ำเมาไปแล้ว ศีลข้อนั้นก็ไม่ได้ขาด ไม่เศร้าหมอง ยังบริสุทธิ์อยู่ แม้จะผิดกฎหมายบ้านเมืองก็ตาม เช่น ข้าราชการคนตายโดยไม่เจตนา ทำปิ่น ลั่นถูกคนตายโดยไม่เจตนา ฯลฯ

องค์ของศีลข้อ ๓-เว้นจากการประพฤติดีกในกาม(ยุคสมัยนี้คนไทยเอาอย่างฝรั่งฟรีเซ็กซ์ อย่างไม่มีความละอายใจตนเอง ทำให้ผิดศีลข้อนี้กันมาก ศีลข้อนี้มีบาปโทษร้ายแรงมากๆทั้งในชาตินี้ และชาติหน้า)

๑. หญิงหรือชายต้องห้าม ๒. จิตคิดจะเสพ ๓. ทำความพยายามเพื่อเสพ ๔. มรรคถึงกัน (เพศสัมพันธ์) มรรค-ทางดำเนิน เหตุทำให้ถึง

หญิงต้องห้าม-

๑. หญิงมีสามี ๒. หญิงมีญาติปกครอง ๓. หญิงมีจารีตรักษา (เช่น ภิกษุณี สามเณรี แม่ชี อุบาสิกา ผู้ถือศีล ๘ หรือศีลอุโบสถ)

ชายต้องห้าม-

๑. ชายอื่นนอกจากสามีตน ๒. ชายที่จารีตห้าม (เช่น ภิกษุ สามเณร นักบวช)

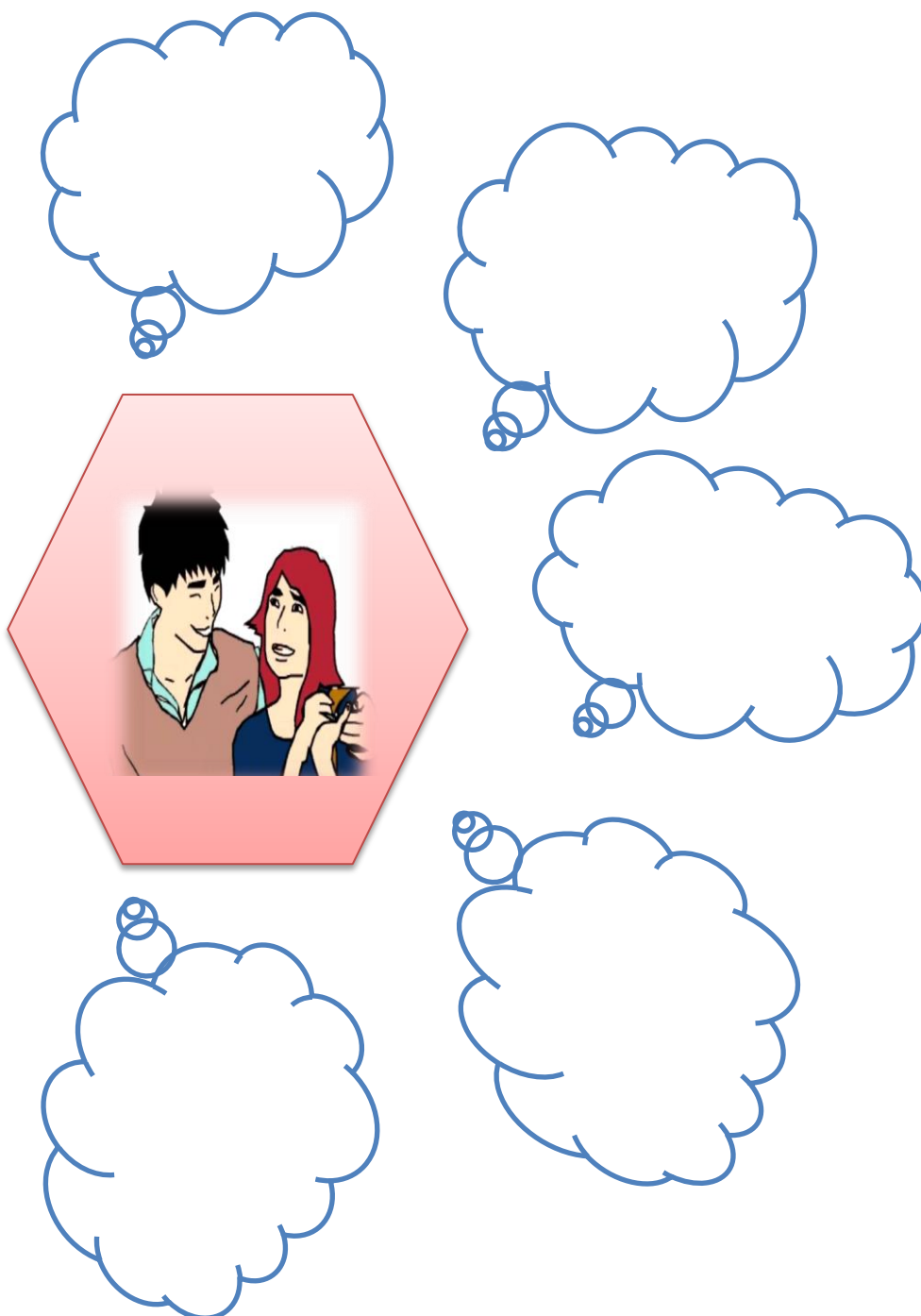
หญิงมีสามีแล้ว แต่ยังมีได้หย่าร้างกัน และสามีก็ยังมีชีวิตอยู่ (แม้แยกกันอยู่ก็ตาม) ใครไปล่วงละเมิดก็ผิดศีลข้อนี้ทั้งนั้น

ส่วนชายมีภรรยาได้หลายคน (ยกเว้นหญิงต้องห้าม) ไม่ผิดแม้เป็นพระโสดาบันยังมีภรรยาหลายองค์ได้ พระอินทร์มีพระมเหสีถึง ๔ องค์ ยังมีศีลบริสุทธิ์ ถ้าท่านต้องการและได้มาโดยธรรม

ชายหรือหญิงถูกข่มขืน แล้วไม่ยินดี ไม่ผิด กอดจูบจับมือถือแขน ศีลไม่ขาดแต่ศีลเศร้าหมองศีลต่างพร้อย

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๓
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๓
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ Mind Map ประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓

ประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลัก
ศีลข้อที่ ๓

กิจกรรม/ใบงานที่ ๓

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดีกในกาม)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๓ ก. มุสาวทา เวมณี ข. ปาณาติปาตา เวมณี ค. อทินนาทานา เวมณี ง. กาเมสุมิฉฉาจารา เวมณี	๒.	ข้อใด ไม่เกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ ๓ ก. ความปรารถนาดีต่อกัน ข. ความไว้วางใจกัน ค. ความไม่แค้นแค้น ง. ความพอใจในคู่ครอง
๓.	การไม่ประพฤติดีกในกาม จัดเป็นสุจริตใด ก. กายสุจริต ข. วาจาสุจริต ค. มโนสุจริต ง. ถูกทุกข้อ	๔.	กรณีคินบาป พรหมพิราม สะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดศีลข้อใด ก. ศีลข้อที่ ๑ ข. ศีลข้อที่ ๒ ค. ศีลข้อที่ ๓ ง. ศีลข้อที่ ๕
๕.	“รักตัวเอง รักครอบครัว อย่างมีภรรยา” ข้อความนี้แสดงให้ผู้ชายทุกคนรักษาศีลข้อใด ก. ศีลข้อที่ ๒ ข. ศีลข้อที่ ๓ ค. ศีลข้อที่ ๔ ง. ศีลข้อที่ ๕	๖.	ศีลข้อที่ ๓ บัญญัติไว้เพื่อมุ่งหวังเรื่องใดมากที่สุด ก. เมตตาสงสาร ข. พุทแต่ความจริง ค. ไม่ทอดทิ้งคู่ครอง ง. การงานบริสุทธิ์
๗.	สามีภรรยารักษาศีลข้อใด จึงเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก. ปาณาติปาตา เวมณี ข. อทินนาทานา เวมณี ค. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวมณี ง. กาเมสุมิฉฉาจารา เวมณี	๘.	คำว่า “กาม” หมายถึงข้อใด ก. ความรักฉันเพื่อน ข. ความรักฉันบิดามารดา ค. ความรักฉันพี่น้อง ง. ความรักใคร่ทางประเวณี
๙.	“กาเมสุ มิฉฉาจารา เวมณี” บัญญัติขึ้นมาไม่ให้ผิดในเรื่องใด ก. ค้ายาเสพติด ข. นอกใจคู่ครอง ค. พุดสับปลั้ว ง. ทุจริตที่ดิน	๑๐.	คำพังเพยใด สนับสนุนการถือศีลข้อกาเมสุมิฉฉาจาร ก. ปากปราศรัย ใจเชือดคอ ข. ข้านักน้ำลง จะหมดทาง ค. ปลุกเร้าผิดคิดจนเรือนทลาย ง. มีไม้มีไร่ ก็ปลุกเร้างาม

เฉลย

กิจกรรม/ใบงานที่ ๓

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๓ (เว้นจากการประพฤติดีกในกาม)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๓ ก. มุสาวทา เวรมณี ข. ปาณาติปาตา เวรมณี ค. อทินนาทานา เวรมณี ง. กามเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี	๒.	ข้อใด ไม่เกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ ๓ ก. ความปรารถนาดีต่อกัน ข. ความไว้วางใจกัน ค. ความไม่แตกร้าง ง. ความพอใจในคู่ครอง
๓.	การไม่ประพฤติดีกในกามจัดเป็นสุจริตใด ก. กายสุจริต ข. วาจาสุจริต ค. มโนสุจริต ง. ถูกทุกข้อ	๔.	กรณีคินบาป พรหมพิราม สะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดศีลข้อใด ก. ศีลข้อที่ ๑ ข. ศีลข้อที่ ๒ ค. ศีลข้อที่ ๓ ง. ศีลข้อที่ ๕
๕.	“รักตัวเอง รักครอบครัว อย่ามีภรรยาบ่อย” ข้อความนี้แสดงให้ผู้ชายทุกคนรักษาศีลข้อใด ก. ศีลข้อที่ ๒ ข. ศีลข้อที่ ๓ ค. ศีลข้อที่ ๔ ง. ศีลข้อที่ ๕	๖.	ศีลข้อที่ ๓ บัญญัติไว้เพื่อมุ่งหวังเรื่องใดมากที่สุด ก. เมตตาสงสาร ข. พุทแต่ความจริง ค. ไม่ทอดทิ้งคู่ครอง ง. การงานบริสุทธิ์
๗.	สามีภรรยารักษาศีลข้อใด จึงเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก. ปาณาติปาตา เวรมณี ข. อทินนาทานา เวรมณี ค. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี ง. กามเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี	๘.	คำว่า “กาม” หมายถึงข้อใด ก. ความรักฉันเพื่อน ข. ความรักฉันบิดามารดา ค. ความรักฉันพี่น้อง ง. ความรักใคร่ทางประเวณี
๙.	“กามเมสุ มิฉฉาจารา เวรมณี” บัญญัติขึ้นมาไม่ให้ผิดในเรื่องใด ก. ค้ายาเสพติด ข. นอกใจคู่ครอง ค. พุดสับปลับ ง. ทุจริตที่ดิน	๑๐.	คำพังเพยใด สนับสนุนการถือศีลข้อ กามเมสุมิฉฉาจาร ก. ปากปราศรัย ใจเชือดคอ ข. ชำนักน้ำลง จะหมดทาง ค. ปลุกเรื่อนผิดคิดจนเรื่อนทลาย ง. มีไม้มีไร่ ก็ปลุกเรื่อนงาม

ศิลป์ข้อที่ ๔

๔. มุสาวาทา เวมณี : งตเว้นจากการกล่าวเท็จ

ปกติมนุษย์จะไม่หลอกลวงกันและไม่เบียดเบียนคนอื่น ด้วยคำพูด ต่างจากสัตว์ เช่น สุนัขที่อยู่ในบ้าน พอมีสุนัขตัวอื่นหรือมีคนเดินผ่านมา มันจะเห่าทันทีเลย แต่มนุษย์เราไม่เป็นเช่นนั้น อยู่ดีๆ เราจะไม่ว่ากันว่าใคร

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๔

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๔

มุสาวาทา เวมณี เว้นจากการกล่าวเท็จ

ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายประโยชน์ของกันและกัน ด้วยการพูด คือ ตัดประโยชน์ทางวาจา และรักษาวาจาของตนให้เป็นที่เชื่อถือของคนอื่น เมื่อเพ่งความเจริญเป็นใหญ่ พึงทราบในสิกขาบทนี้ ท่านห้ามเป็นข้อใหญ่ ๓ ประการ คือ

๑. มุสาวาท ๒. อนุโลมสา ๓. ปฏิสสวะ

การกระทำตามข้อ ๑ ศีลขาด กระทำตามข้อ ๒ และ ๓ ศีลต่างพร้อย

การพูดเท็จ คือ การโกหก หมายถึง การแสดงออกด้วยเจตนาบิดเบือนความจริง ให้คนหลงเชื่อ แสดงออกได้ ๒ ทาง คือ

๑. ทางวาจา ได้แก่ พูดโกหกขัด ๆ

๒. ทางกาย ทำเท็จทางกาย เช่น เขียนจดหมาย โกหก ทำรายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอม หรือ มีใครถามข้อความที่ควรรับ ก็สั่งศิระะแสดงปฏิเสธ

เพื่อความสะดวกในการเรียน และการปฏิบัติ ท่านจำแนกกิจริยาที่เป็นมุสาวาทไว้ ๗ อย่าง คือ

๑. ปด ๒. ทดสาบน ๓. ทำเล่ห์กระเท่ห์ ๔. มารยา ๕. ทำเลศ ๖. เสริมความ ๗. อำความ

หลักวินิจฉัยมุสาวาท

มุสาวาทมีองค์ ๔

๑. อนุตัตถุ เรื่องที่พูดเป็นเรื่องไม่จริง ๒. วิวาทนิตตัง จงใจจะพูดให้ผิด

๓. ตัซโซ วายาโม พยายามพูดคำนั้นออกไป ๔. ปะรัสสะ ตะตถวิชานะนัง คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น

โทษของมุสาวาท

บุคคลพูดมุสา มีโทษทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกปรับโทษทางกฎหมายที่หักประโยชน์ของผู้อื่น ทางธรรมปรับโทษอย่างหนักถึงปาราชิก อย่างเบาปรับเสมอปาจิตติย์ กล่าวโดยความเป็นกรรมมีโทษหนักเป็นขั้นกัน โดย วัตถุ เจตนา ประโยค

ก. โดยวัตถุ ถ้าข้อความนั้นเป็นเรื่องหักล้างประโยชน์ เช่น ทนสาบน เบิกพยานเท็จ กล่าวใส่ความ ท่าน หลอกลวงเอาทรัพย์ท่าน มีโทษหนัก หรือกล่าวมุสาแก่ผู้มีคุณ เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เจ้านาย และท่านผู้มีศีลธรรม มีโทษหนัก

ข. โดยเจตนา ถ้าผู้พูดคิดให้ร้ายท่าน เช่น กล่าวใส่ความท่าน มีโทษหนัก

ค. โดยประโยค ถ้าผู้พูดพยายามทำให้เขาเชื่อสำเร็จ มีโทษหนัก

โทษของอนุโลมมุสา

อนุโลมมุสา มีโทษทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกจัดว่าเป็นกิจริยาที่หยาบช้าเลวทราม ไม่สมควรประพฤติ ทางธรรม จัดว่าเป็นบาป เมื่อกล่าวโดยความเป็นกรรม ก็มีโทษหนักเป็นขั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

ก. โดยวัตถุ ถ้าเป็นข้อความเป็นเรื่องประทุษร้ายท่าน เช่น พูดเสียดแทง มีโทษหนัก และกล่าวแก่ผู้มีคุณ ก็มีโทษหนัก

ข. โดยเจตนา ถ้าพูดใส่ร้ายผู้อื่น เช่น หวังจะให้ท่านเจ็บใจ และกล่าวเสียดแทง มีโทษหนัก

ค. โดยประโยค ถ้าผู้พูดพยายามทำความเสียหายแก่ท่านสำเร็จ เช่น ยุให้ท่านแตกกัน และเขาก็แตกกัน มีโทษหนัก

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๔
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๔
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายโทษของการปฏิบัติผิดตามหลักศีลข้อที่ ๔

อภุชเวตฺถุ เรื่องที่พูดเป็นจริงไม่จริง	วิวาทนจิตตัง จงใจจะพูดให้ผิด
ตฺชโช วายาโม พยายามพูดคำนั้นออกไป	ปะรัสสะ ตะตถวิชานะนัง คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น

กิจกรรม/ใบงานที่ ๔

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการพูดเท็จ)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๕	๒.	การพูดุญเหี้ยมให้คนอื่นแตกกัน จัดเป็นวิจจริตใด
ก.	มุสาวาทา เวมณี	ก.	พูดเท็จ
ข.	ปาณาติปาตา เวมณี	ข.	พูดคำหยาบ
ค.	อทินนาทานา เวมณี	ค.	พูดส่อเสียด
ง.	กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี	ง.	พูดเพ้อเจ้อ
๓.	การพูดโกหกเพื่อให้คนอื่นสบายใจ ผิดศีล เพราะเหตุใด	๔.	ในนิทานอีสป โคนันทวิสาลไม่ยอมหลากเกวียน เพราะคำพูดใด
ก.	เพราะเรื่องที่พูดไม่เป็นเรื่องจริง	ก.	คำเท็จ
ข.	เพราะผู้ฟังไม่เข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง	ข.	คำหยาบ
ค.	เพราะคิดว่าจะพูดให้คลาดเคลื่อน	ค.	คำส่อเสียด
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	คำเพ้อเจ้อ
๕.	ศีลข้อมุสาวาท ควรประพฤติคู่กับกัลยาณ ธรรมข้อใด	๖.	มุสาวาท แสดงออกได้ทางใด
ก.	เมตตา กรุณา	ก.	ทางกาย
ข.	สํารวมในกาย	ข.	ทางวาจา
ค.	สัมมาอาชีวะ	ค.	ทางใจ
ง.	ความมีสัจย์	ง.	ทางกาย วาจา
๗.	การกล่าววาจาที่ไพเราะมีประโยชน์ ตรงกับ ศีล ๕ ข้อใด	๘.	ข้าราชการถวายสัตย์แล้ว ภายหลังไม่ปฏิบัติ ตาม เรียกว่าอะไร
ก.	ข้อ ๑	ก.	ผิดสัญญา
ข.	ข้อ ๒	ข.	เสียสัตย์
ค.	ข้อ ๔	ค.	คินคำ
ง.	ข้อ ๕	ง.	หลอกลวง
๙.	ให้การเท็จในชั้นศาล ชื่อว่าประพฤติดิ ลักษณะใด	๑๐.	พูดประชดให้คนอื่นเจ็บใจ ตรงกับข้อใด
ก.	พูดปด	ก.	ทำเลศ
ข.	พูดคำหยาบ	ข.	สับปลับ
ค.	พูดเพ้อเจ้อ	ค.	เสียดแทง
ง.	พูดส่อเสียด	ง.	เพ้อเจ้อ

เฉลย

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๔ (เว้นจากการพูดเท็จ)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๔	๒.	การพูดุญเหี้ยให้คนอื่นแตกกัน จัดเป็นวิจิตุจริตใด
ก.	มุสาวาทา เวมณี	ก.	พูดเท็จ
ข.	ปาณาติปาตา เวมณี	ข.	พูดคำหยาบ
ค.	อทินนาทานา เวมณี	ค.	พูดส่อเสียด
ง.	กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี	ง.	พูดเพ้อเจ้อ
๓.	การพูดโกหกเพื่อให้คนอื่นสบายใจ ผิดศีล เพราะเหตุใด	๔.	ในนิทานอีสป โคนันทวิสาลไม่ยอมหลากเกวียน เพราะคำพูดใด
ก.	เพราะเรื่องที่พูดไม่เป็นเรื่องจริง	ก.	คำเท็จ
ข.	เพราะผู้ฟังไม่เข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง	ข.	คำหยาบ
ค.	เพราะคิดว่าจะพูดให้คลาดเคลื่อน	ค.	คำส่อเสียด
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	คำเพ้อเจ้อ
๕.	ศีลข้อมุสาวาท ควรประพฤติคู่กับกัลยาณธรรม ข้อใด	๖.	มุสาวาท แสดงออกได้ทางใด
ก.	เมตตา กรุณา	ก.	ทางกาย
ข.	สํารวมในกาย	ข.	ทางวาจา
ค.	สัมมาอาชีวะ	ค.	ทางใจ
ง.	ความมีสัจย์	ง.	ทางกาย วาจา
๗.	การกล่าววาจาที่ไพเราะมีประโยชน์ ตรงกับศีล ๕ ข้อใด	๘.	ข้าราชการถวายสัตย์แล้ว ภายหลังไม่ปฏิบัติ ตาม เรียกว่าอะไร
ก.	ข้อ ๑	ก.	ผิดสัญญา
ข.	ข้อ ๒	ข.	เสียสัตย์
ค.	ข้อ ๔	ค.	คินคำ
ง.	ข้อ ๕	ง.	หลอกลวง
๙.	ให้การเท็จในชั้นศาล ชื่อว่าประพฤติผิด ลักษณะใด	๑๐.	พูดประชดให้คนอื่นเจ็บใจ ตรงกับข้อใด
ก.	พูดปด	ก.	ทำเลศ
ข.	พูดคำหยาบ	ข.	สับปลับ
ค.	พูดเพ้อเจ้อ	ค.	เสียดแทง
ง.	พูดส่อเสียด	ง.	เพ้อเจ้อ

ศิลป์ข้อที่ ๕

๕. สุราเมрымัชชปมาทัญฐานา เวมณิ : งดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ปกติสัตว์ใหญ่มีกำลังมากกว่ามนุษย์ แต่บังคับทิศทางไม่ค่อยได้ เพราะไม่มีสติควบคุม ดังนั้นสัตว์จึงไม่สามารถเปลี่ยนกำลังกายให้เกิดเป็นคุณงามความดีอะไรได้แต่ มนุษย์มีสติควบคุมการกระทำ ทำให้สามารถเปลี่ยนกำลังกายมาเป็นการทำความดีได้ แต่เมื่อใดที่มนุษย์ดื่มสุรา ของมีเมา หรือยาเสพติดเข้าไป ก็จะทำให้ขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจทำให้สามารถทำเรื่องเลวร้ายได้ ศิลป์ข้อ ๕ นี้ จึงเป็นข้อที่สำคัญที่สุด เพราะคนที่ขาดสติสามารถทำความชั่วได้ทุกอย่างและผิดศิลป์ข้ออื่นได้ทุกข้อ

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๕
เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๕
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายการปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕

โทษของการดื่มสุรา	วิธีหลีกเลี่ยง และเลิกดื่มสุรา
ประโยชน์จากการไม่ดื่มสุรา	หลักธรรมข้อใดสามารถเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวได้

กิจกรรม/ใบงานที่ ๕

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดคือศีลข้อที่ ๕	๒. ข้อใด เป็นมูลเหตุของความประมาทขาดสติ
ก. มุสาวาทา เวมณี	ก. ความยากจน
ข. ปาณาติปาตา เวมณี	ข. ความมึนเมา
ค. สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวมณี	ค. ความฟุ้งซ่าน
ง. กาเมสุมิฉฉาจารา เวมณี	ง. ความเครียด
๓. การเสพล้างเสฟติด ถือว่าผิดศีล เพราะสาเหตุใด	๔. การละเว้นจากข้อห้ามในสิกขาบททั้ง ๕ เรียกว่าอะไร
ก. เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์	ก. วิริติ
ข. ให้ผู้เสพล้างโอกาสถึงตายได้	ข. สมาทาน
ค. เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท	ค. เจตนา
ง. รัฐบาลห้ามและปราบปราม	ง. กัลยาณธรรม
๕. ตั้งใจรักษาศีล ๕ มิให้ขาด มิให้ต่าง มิให้พร้อย ตรงกับข้อใด	๖. สิกขาบทที่ ๕ บัญญัติขึ้นเพื่อให้คนงดเว้นในเรื่องใด
ก. สัมปัตตวิริติ	ก. ก่อการร้าย
ข. สมุจเฉทวิริติ	ข. โจรกรรม
ค. สมาทานวิริติ	ค. สิ่งมึนเมา
ง. ถูกทุกข้อ	ง. การทุจริต
๗. การดื่มสุรา เป็นเหตุบั่นทอนปัญญา ตรงกับข้อใด	๘. ข้อใด ไม่ใช่โทษของการดื่มสุรา
ก. ร่างกายทรุดโทรม	ก. คนยกย่อง
ข. จิตใจท้อถอย	ข. เสียทรัพย์สิน
ค. ความคิดเฉื่อยชา	ค. ก่อวิวาท
ง. พูดเลอะเลือน	ง. เกิดโรค
๙. คนติดสุรา เลิกยาก จะต้องซื้อดื่มทุกวัน ตรงกับโทษข้อใด	๑๐. วิริติ มีความเกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ๕ อย่างไร
ก. เสียการงาน	ก. เป็นเครื่องละเว้น
ข. เสียหน้าที่	ข. เป็นเครื่องกำจัด
ค. เสียชื่อเสียง	ค. เป็นเครื่องป้องกัน
ง. เสียทรัพย์สิน	ง. เป็นเครื่องรักษา

เฉลย

กิจกรรม/ใบงานที่ ๕

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ ๕ (เว้นจากการดื่มสุราเมรัย)

ผลการเรียนรู้ ส ๑.๒ ม ๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ม ๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดคือศีลข้อที่ ๕	๒. ข้อใด เป็นมูลเหตุของความประมาทขาดสติ
ก. มุสาวาทา เวรมณี	ก. ความยากจน
ข. ปาณาติปาตา เวรมณี	ข. ความมึนเมา
ค. สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี	ค. ความฟุ้งซ่าน
ง. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี	ง. ความเครียด
๓. การเสเพลถึงเสเพลติด ถือว่าผิดศีล เพราะสาเหตุใด	๔. การละเว้นจากข้อห้ามในสิกขาบททั้ง ๕ เรียกว่าอะไร
ก. เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์	ก. วิริติ
ข. ให้ผู้เสเพลมีโอกาสถึงตายได้	ข. สมาทาน
ค. เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท	ค. เจตนา
ง. รัฐบาลห้ามและปราบปราม	ง. กัลยาณธรรม
๕. ตั้งใจรักษาศีล ๕ มิให้ขาด มิให้ต่าง มิให้พร้อย ตรงกับข้อใด	๖. สิกขาบทที่ ๕ บัญญัติขึ้นเพื่อให้คนงดเว้นในเรื่องใด
ก. สัมปัตตวิริติ	ก. ก่อการร้าย
ข. สมุจเฉทวิริติ	ข. โจรกรรม
ค. สมาทานวิริติ	ค. สิ่งมึนเมา
ง. ถูกทุกข้อ	ง. การทุจริต
๗. การดื่มสุรา เป็นเหตุบั่นทอนปัญญา ตรงกับข้อใด	๘. ข้อใด ไม่ใช่โทษของการดื่มสุรา
ก. ร่างกายทรุดโทรม	ก. คนยกย่อง
ข. จิตใจห่อถ่อย	ข. เสียทรัพย์สิน
ค. ความคิดเฉื่อยชา	ค. ก่อวิวาท
ง. พูดเลอะเลือน	ง. เกิดโรค
๙. คนดื่มสุรา เลิกยาก จะต้องซื้อดื่มทุกวัน ตรงกับโทษข้อใด	๑๐. วิริติ มีความเกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ๕ อย่างไร
ก. เสียการงาน	ก. เป็นเครื่องละเว้น
ข. เสียหน้าที่	ข. เป็นเครื่องกำจัด
ค. เสียชื่อเสียง	ค. เป็นเครื่องป้องกัน
ง. เสียทรัพย์สิน	ง. เป็นเครื่องรักษา

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ ในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑.	ข้อใดหมายถึง “ศีล”	๒.	การรักษาศีล มีมาตั้งแต่เมื่อใด
ก.	บัญญัติอันชอบธรรม	ก.	ต้นพุทธกาล
ข.	กฎหมาย	ข.	หลังพุทธกาล
ค.	พิธีกรรม	ค.	ระหว่างพุทธกาล
ง.	พระราชบัญญัติ	ง.	ก่อนพุทธกาล
๓.	การไม่เบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ ตรงตามหลักศีลข้อไหน	๔.	มนุษย์อยู่สงบสุขไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจา ใจ เพราะมีหลักธรรมข้อใด
ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ก.	ทาน
ข.	สุราเมรัยมัชฌมาทัญญานา เวรมณี	ข.	ศีล
ค.	มุสาวาทา เวรมณี	ค.	สมาธิ
ง.	อทินนาทานา เวรมณี	ง.	ปัญญา
๕.	คุณธรรมใด เป็นพื้นฐานรองรับกุศลธรรมขั้นสูง	๖.	ศีลข้อที่ ๑ ขาดลงเพราะองค์แห่งศีลข้อใด
ก.	ทาน	ก.	สัตว์มีชีวิต
ข.	ศีล	ข.	จิตคิดจะฆ่า
ค.	สมาธิ	ค.	มีความพยายาม
ง.	ปัญญา	ง.	สัตว์ตายด้วยพยายาม
๗.	การเบียดเบียนรังแกสัตว์และฆ่าสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย ผิดตรงตามหลักศีลข้อไหน	๘.	ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำว่า “ศีล”
ก.	อทินนาทานา เวรมณี	ก.	ความสำรวม
ข.	สุราเมรัยมัชฌมาทัญญานา เวรมณี	ข.	ความสงบ
ค.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ค.	เจตนางดเว้น
ง.	มุสาวาทา เวรมณี	ง.	ความไม่ล่วงละเมิด
๙.	คนมีศีลครบถ้วนบริบูรณ์มีลักษณะเช่นไร	๑๐.	การรักษาศีล จัดเข้าในศาสนพิธีประเภทใด
ก.	ประมาท	ก.	ทานพิธี
ข.	สติ สัมปชัญญะ	ข.	กุศลพิธี
ค.	ขันติ โสรัจจะ	ค.	บุญพิธี
ง.	hiri โอตตปปะ	ง.	ปกิณกะ
๑๑.	การขาดสรณคมน์ข้อใด ไม่มีโทษ	๑๒.	วิธีถึงสรณคมน์ที่มั่นคงที่สุด ตรงกับข้อใด
ก.	ตาย	ก.	สมทาน
ข.	ไปนับถือศาสดาอื่น	ข.	ทุ่มเทความเลื่อมใส
ค.	ทำร้ายพระศาสดา	ค.	มอบตัวเป็นสาวก
ง.	ไม่มีข้อถูก	ง.	ปฏิบัติหน้าที่พุทธบริษัท
๑๓.	ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ย่อมไม่ไปเกิดในชาติใด	๑๔.	ข้อใด เป็นสรณะสูงสุดของพุทธบริษัท
ก.	พรหม	ก.	สิ่งศักดิ์สิทธิ์
ข.	มนุษย์	ข.	พระภูมิเจ้าที่
ค.	อบายภูมิ	ค.	พระพรหม
ง.	สวรรค์	ง.	พระรัตนตรัย

๑๕.	คำว่า พุทธิ สรรณิ คจฺฉามิ พระพุทธเจ้าตรัสเน้นเรื่องใด	๑๖.	สิกขาบทที่ ๒ แห่งศีล มีคำกล่าวอย่างไร
ก.	การบรรพชาอุปสมบท	ก.	ปาณาติปาตา เวรมณี
ข.	การรักษาอุโบสถศีล	ข.	อทินนาทานา เวรมณี
ค.	การถึงสรณคมน์	ค.	กาเมสุมิจจาจารา เวรมณี
ง.	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	ง.	มุสาวาทา เวรมณี
๑๗.	คำว่า “ทรัพย์” ในศีลข้อที่ ๒ หมายถึงทรัพย์ชนิดใด	๑๘.	พระองค์ทรงบัญญัติศีลข้อที่ ๒ เพื่อพระประสงค์ใด
ก.	ทรัพย์ที่อยู่ในบ้าน	ก.	เพื่อไม่ให้เบียดเบียนกัน
ข.	ทรัพย์ที่อยู่ในป่า	ข.	เพื่อให้เป็นคนซื่อสัตย์
ค.	ทรัพย์ที่ทำตกหาย	ค.	เพื่อให้เลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	เพื่อป้องกันความแตกร้าง
๑๙.	คนชอบขโมยของตอนกลางคืน ควรแก้ด้วยคุณธรรมข้อใด	๒๐.	สร้างเรื่องให้คนอื่นเข้าใจผิด ชื่อว่าล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อใด
ก.	มีความพยายามชอบ	ก.	ปาณาติบาต
ข.	มีความเห็นชอบ	ข.	มุสาวาท
ค.	มีชอบอาชีพ	ค.	อพรหมจรรย์
ง.	มีการงานชอบ	ง.	วิกาลโภชนา
๒๑.	ข้อใดคือศีลข้อที่ ๔	๒๒.	การพูดุญแห่ให้คนอื่นแตกกัน จัดเป็นวิจิตุจริตใด
ก.	มุสาวาทา เวรมณี	ก.	พูดเท็จ
ข.	ปาณาติปาตา เวรมณี	ข.	พูดคำหยาบ
ค.	อทินนาทานา เวรมณี	ค.	พูดส่อเสียด
ง.	กาเมสุมิจจาจารา เวรมณี	ง.	พูดเพ้อเจ้อ
๒๓.	การพูดโกหกเพื่อให้คนอื่นสบายใจ ผิดศีลเพราะเหตุใด	๒๔.	ในนิทานอีสป โคนันทวิสาล ไม่ยอมลากเกวียนเพราะคำพูดใด
ก.	เพราะเรื่องที่พูดไม่เป็นเรื่องจริง	ก.	คำเท็จ
ข.	เพราะผู้ฟังไม่เข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง	ข.	คำหยาบ
ค.	เพราะคิดว่าจะพูดให้คลาดเคลื่อน	ค.	คำส่อเสียด
ง.	ถูกทุกข้อ	ง.	คำเพ้อเจ้อ
๒๕.	ศีลข้อมุสาวาท ควรประพาศคู่กับกัลยาณธรรมข้อใด	๒๖.	มุสาวาท แสดงออกได้ทางใด
ก.	เมตตา กรุณา	ก.	ทางกาย
ข.	สํารวมในกาย	ข.	ทางวาจา
ค.	สัมมาอาชีวะ	ค.	ทางใจ
ง.	ความมีสัจย์	ง.	ทางกาย วาจา
๒๗.	การกล่าววาจาที่ไพเราะมีประโยชน์ ตรงกับศีล ๕ ข้อใด	๒๘.	ข้าราชการถวายสัตย์แล้ว ภายหลังไม่ปฏิบัติตามเรียกว่าอะไร
ก.	ข้อ ๑	ก.	ผิดสัญญา
ข.	ข้อ ๒	ข.	เสียสัตย์
ค.	ข้อ ๔	ค.	คินคำ
ง.	ข้อ ๕	ง.	หลอกลวง

๒๙.	ให้การทิ้งในชั้นศาล ชื่อว่าประพฤติผิดลักษณะใด	๓๐.	พูดประชดให้คนอื่นเจ็บใจ ตรงกับข้อใด
ก.	พูดปด	ก.	ทำเลศ
ข.	พูดคำหยาบ	ข.	สับปลับ
ค.	พูดเพ้อเจ้อ	ค.	เสียดแทง
ง.	พูดส่อเสียด	ง.	เพ้อเจ้อ
๓๑.	เครื่องเดิมต้องห้ามในศีลข้อที่ ๕ ตรงกับข้อใด	๓๒.	การเสพลิงเสพติด ถือว่าผิดศีล เพราะสาเหตุใด
ก.	กาแฟ	ก.	เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์
ข.	น้ำชา	ข.	ให้ผู้เสพมีโอกาสถึงตายได้
ค.	เมรีย	ค.	เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
ง.	น้ำอัดลม	ง.	รัฐบาลห้ามและปราบปราม
๓๓.	การรักษาศีลข้อที่ ๕ มุ่งเน้นประโยชน์เรื่องใด	๓๔.	ข้อใดเป็นความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับการรักษาศีล
ก.	ความสามัคคี	ก.	ได้พักการทำงาน
ข.	ความสัตย์	ข.	ได้ชำระจิตใจ
ค.	ความไม่ประมาท	ค.	ได้ทำบุญกุศล
ง.	ความมีน้ำใจ	ง.	ได้ชำระบาป
๓๕.	เบญจศีล มีกี่สิกขาบท	๓๖.	ผู้รักษาศีล พึงปฏิบัติตนอย่างไร
ก.	๕ สิกขาบท	ก.	นั่งสมาธิ
ข.	๘ สิกขาบท	ข.	ฟังเทศนา
ค.	๑๐ สิกขาบท	ค.	สวดพุทธมนต์
ง.	๓๑๑ สิกขาบท	ง.	ถูกทุกข้อ
๓๗.	ใครเป็นผู้ประกาศคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ	๓๘.	การล่วงศีล เกิดขึ้นได้ทางทวารใด
ก.	นิครนถ์	ก.	กาย
ข.	อาชีวก	ข.	วาจา
ค.	ปริพาชก	ค.	กายกับวาจา
ง.	พระสงฆ์	ง.	กายกับใจ
๓๙.	ศีล แปลตามรูปศัพท์ว่า ปกติ หมายถึงปกติอะไร	๔๐.	ผู้ปรารถนาจำบำเพ็ญคุณธรรมทางใจ ควรเริ่มต้นที่อะไร
ก.	กายกับใจ	ก.	แผ่เมตตา
ข.	วาจากับใจ	ข.	สวดมนต์
ค.	กาย วาจา ใจ	ค.	นั่งสมาธิ
ง.		ง.	ถือศีล

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ ในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
๑	ก	๒๑	ก
๒	ง	๒๒	ค
๓	ก	๒๓	ง
๔	ข	๒๔	ข
๕	ข	๒๕	ง
๖	ง	๒๖	ง
๗	ค	๒๗	ค
๘	ก	๒๘	ข
๙	ง	๒๙	ก
๑๐	ข	๓๐	ค
๑๑	ก	๓๑	ค
๑๒	ง	๓๒	ค
๑๓	ค	๓๓	ข
๑๔	ง	๓๔	ก
๑๕	ค	๓๕	ก
๑๖	ข	๓๖	ง
๑๗	ง	๓๗	ง
๑๘	ค	๓๘	ค
๑๙	ง	๓๙	ข
๒๐	ข	๔๐	ง

หนังสืออ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๓. เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. โรงพิมพ์การศาสนากรมศาสนา. กรุงเทพมหานคร.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),๒๕๔๔

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย),พุทธศักราช ๒๕๕๒